

IZHAJA VSAK DAN

Ima ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovšini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nvč. (10 stot.)

GLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 balone. OENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. smrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 10 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačnje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in točljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljske izdatke „EDINOSTI“ stane: za celo leto Krun 8-00, za pol leta Krun 4-00. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in nekepal se se vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik honorarji lista „Edinost“. — Nastavila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 20. Pošilje-brzinski račun št. 841-652. TELFON R. 11-57.

Angelj miru beži!

Bolgarija odpove premirje. - Radi Romunije je vse ogorčeno.

Položaj je nepojmljiv, a zelo kritičen.

DUNAJ 29. (Izv.) V diplomatskih krogih niso o zunanjem položaju prav nič več orijentirani. Mislijo pa, da je položaj izredno kritičen. Da izbruhne na Balkanu vojna, je skoro gotovo in posledice so do sedaj še nepojmljive, izlasti ker si vesti o raznih mobilizacijah tako nasprotujejo. Visok francoski diplomat izjavlja, da se Rusija zelo briga za to, da se ednost velesil ne bi razdrila, z druge strani pa se javlja, da Rusija mobilizira. Turškega odgovora na noto pričakujejo za v petek. Za vsak slučaj je balkanska zveza složna, bodisi za vojno proti Turkom, bodisi za kak drug slučaj.

Grožnje, spori, mobilizacije.

BEROLIN 29. (Izv.) Nemška vlada je baje priobčila ruski, da bi smatrala vsako akcijo v Črnem morju ali pa v Armeniji za casus belli. — V Londonu pa je prišlo pri zadnji seji med ruskim poslanikom grofom Benckendorffom in med poslaniki trozveze do hudega spora. — H glasovom o ruski mobilizaciji se prihajajo oni o francoski, ki je baje že tako uspeła, da bo Francija v štirinajstih dneh na vse pripravljena.

LONDON, 29. (Izv.) Daily Mail ima iz Odeše, da smatrajo okupacijo turške Armenije po Rusiji za nezogibno. Rusija ima na meji mobiliziranih krog 70 000 oseb. Armenci baje prosijo s posredstvom ruskih konzulov pri ruski vladi pomoči.

Razven tega se zagotavlja, da je vlada vpozvala rezervna letnika 1910 in 1911 deloma, letnik 1912 pa ves.

Evropski mir je ogrožen.

BELGRAD 29. (Izv.) Neki tukajšnji evropski diplomat je izjavil, da zopetna vojna, ki bi utegnila izbruhniti, ogrožava evropski mir. „Za mir s Turčijo se manj bojim ko za mir velesil.“

Organizacija balkanskih držav.

ATENE 29. (Izv.) Ker je bila balkanska zveza sedaj le tako organizirana, da so si segale v roko le Grška-Bolgarija, Bolgarija-Srbija, Srbija-Črna gora, se trudi sedaj Grška, da bi dobila direktnih stikov tudi s Srbijo. Srbi pozdravljajo to prizadevanje.

Odbor za obrambo Turčije.

CARIGRAD, 29. (Kor.) Madoturški komite namerava ustvariti odbor za obrambo države, ki bi imel nalogo ohraniti turško gospodstvo nad Drinopoljem in otoki.

Carigrad—Čataldža—Dardanele.

LONDON, 29. (Izv.) „Times“ pišejo, da je veliki vezir danes zasljal deputacijo oficirjev izpred Čataldže; o čem so govorili, se ni izvedelo. — Carigradski vojaški guverner je proglasil, da bo vsak sovražnik vlade in nemirnež hudo kaznovan. — Od Dardanel je baje došel telegram, da bodo Bolgari sedaj še pustili Čataldžo, če izbruhne vojna, pač pa hočejo z Grško vred z vso silo navaliti na Dardanele.

P O D L I S T E K.

AKTA.

Zgodovinski roman iz Neronovih časov. Pisal Aleksander Dumas. — Preval F. P.

Tiho je stopil Lucij k njej in ji položil na glavo zmagovalski venec, ki si ga je bil priboril ravnokar. Akta je glasno vzkljnila in se je ozrla. Toda ponosne, bliskajoče se oči Rimljanove so ji govorile več nego venec, ki je zdrknil k njenim nogam, da si je priboril prvo palmo izmed treh, po kateri je prišel na Grško.

IV.

Naslednjega dne se je bil Korint že navsezgodaj odel slavnostno obleko. Dirkam z vozovi, ki so se imele vršiti, so priplovali največjo važnost, čeravno ta vrsta iger ni bila najstarejša. Samo one so se vršile v prisotnosti božjih kipov, ki so jih bili prejšnje noči zbrali v Jupitrovem templju, ki se je dvigal v vzhodnem delu mesta. Morali so jih vsledtega nesti v slavnostnem izprevodu po vsem mestu, ker se je nahajal cirkus ravno na nasprotni strani.

Ob desetih zjutraj, to je po rimskem štetju cetrti dnevna ura, se je začel pomikati izprevod z namestnikom Lentulom na

Turški odgovor na noto velesil.

CARIGRAD 29. (Izv.) Minister za zunanje zadeve zatrjuje, da predajo jutri poslanikom odgovor Turčije na kolektivno noto.

Turško posojilo.

CARIGRAD, 29. (Kor.) Partij je neka skupina finančnikov ponudila, da prevzame bonov turškega državnega zaklada v znesku enega milijona funtov. Finančno ministrstvo je obvestilo otomansko banko, ki jej gre po statutih pri enakih pogojih pravica predprodaje.

Avstrija in carigradski puč.

DUNAJ, 29. (Kor.) „Fremdenblatt“ konstatira, da ste si trozveza in tripleteanta vendar edini, da ne more turški kabinet računati na podporo velesil, če se ne prilagodi željam kolektivne note velesil, edini vkljub temu, da se morda razlikujejo mnenja evropskih listov o sklepu, ki ga ima storiti turški ministerski svet. V tem smislu ste si trozveza in tripleteanta edini, kar se mora tem bolj poudariti, ker se je zadnjič o priliki carigradskega puča bilo zopet poskušilo po streči evropski javnosti s smešno bajko, da podpira Avstrija prevrat v Turčiji in turško protivljenje ponujanim pogojem za mir.

Bivši ministri ne smejo iz Carigrada.

CARIGRAD, 29. (Kor.) Bivših ministrov za notranje zadeve in finance, Rešida in Abduramana, ni pustila policija iz Carigrada, ko sta hotela odpotovati v Evropo.

Zadnji opomin zaveznikov.

Zavezniki predavajo noto.

LONDON, 29. (Kor.) Reuter je izvedel, da predna srbski londonski poslanik Gruč danes ob 3 popoldne turškemu pooblaščenca Rešidu paši noto zaveznikov, ki naznanja konec pogajanj za mir. Srbska misija odputuje najpozneje v nedeljo, mogoče pa tudi že v soboto v Belgrad.

LONDON, 29. (Izv.) Balkanski delegati so izročili sirju Greyu prepis svoje note, ter mu izrazili prisrčno hvalo za gostoljubnost in mu zagurali svoje visoko spoštovanje za naklonjenost.

Besedilo note.

LONDON, 29. (Kor.) Nota zaveznikov slove:

„Ker so pooblaščenca zaveznih držav od prenehanja poslovanja mirovne konference cele tri tedne zaman čakali na odgovor otomanskih pooblaščenec na svojo zadnjo izjavo in ker nastali dogodki skoro izključujejo nado, da bi se moglo skleniti mir, so — žal — primorani izjaviti, da so dne 26. decembra minolega leta v Londonu započeta pogajanja prenehala v Londonu dne 28. januarja 1913.“

Podpisali so listino vsi delegati balkanskih držav.

Povelje bolgarski armadi.

SOFIJA 29. (Izv.) General Savov je povel celokupni bolgarski armadi: „Potek

čelu. Oblečen v triumfatorja je stal na svojem vozu; sledili so mu sinovi plemenitnikov, mladeniči štirinajstih do petnajstih let na krasnih konjih z živordečimi, z zlatom obrobljenimi odevjami. Za njimi so šli tekmovalci za nagrade, na čelu Lucij, zmagovalc prejšnjega dne. Oblečen v zeleno tuniko in stoječ na zlatem vozu, je vodil štiri krasne vrance. Zaman bi bil kdo iskal na njegovi glavi venec; mesto njega se mu je svetil nad čelom zlat obroč, s katerim dičijo umetniki čelo solnčnega boga. Da bi bil še bolj podoben temu bogu, si je natrosil po bradi zlatega prahu. Siedil mu je mlad Grk iz Tesalije, oblečen v rumeno tuniko in lep kakor Ahil; vodil je voz iz bronu, v katerega so bili vpreženi štiri črni konji. Sledil je Ateneo, ki se je izadajal za Alcibiadovega potomca, in neki Sirec, čegar koža je bila že vsa zarjavela vsled solnca. Prvi je nosil modro tuniko, lasje so mu bili dolgi in dišeči; drugi si je nadel belo obleko s perzijskim pasom, in kakor Ismaelovi sinovi, je tudi on imel glavo ovito s turbanom, ki je bleščal kakor sneg na gori Sinaj.

Nato je sledila kot nekaka prednja straža božjih kipov truma godcev s harfami in piščalkami, preoblečena v satire in silene. Pridrutili so se jim bili tudi poduradniki, ki so opravljali službo pri dvanašterih bo-

govnih pogajanj kaže, da sovražnik nikakor noče odstopiti niti betve one zemlje, ki si jo je pridobilo naše zmagovalno orožje. Sedaj nam hoče z eno samo potezo s peresom uničiti vse vspehe.

Lozengradski, bunarhisarski, jüleburaški in čataldžanski junaki, ne bode te li maščevali takega sramočenja bolgarske armade? Pripravite se za nove zmage in pokazite s svojo neodoljivostjo in neustavljivostjo sovražniku in celemu svetu, da naši bolgarski domovini gre več nego samo spoštovanje!“

Odpoved premirja.

SOFIJA 29. (Izv.) Ministerski svet je sklenil, sporočiti v glavno bolgarsko taborišče, naj se jutri ob sedmih zvečer odpove Turkom premirje. Ker velja za odpoved 4-dnevni rok, prično sovražnosti v ponedeljek ob 7 zvečer.

Romunija in Bolgarija.

Romunsko postopanje je nečuvno.

LONDON 29. (Izv.) Danes se je vršila med romunskim poslanikom Mišu in dr. Danevim konferenca, ki pa ni obrodila sadu. Zastopnika sta le protokolirala predloge in protipredloge svojih držav, da se bodo eventualno vršila direktna pogajanja. „Reuter“ je izvedel iz bolgarskih krogov, da so v Sofiji že zelo nevoljni, da Romunija sedaj zahteva rektifikacijo meje z mejno črto Tutrakan — Balčik, ko je Jonescu vendar prej z dr. Danevim govoril o manjših zahtevah Romunije. Bolgarski krogi označujejo romunsko postopanje za nečuvno in trde, da ne more nobena bolgarska vlada in nobeno sobranje kaj takega odobriti.

Bolgari si ne kupujejo zaveznikov.

DUNAJ 29. (Izv.) Romunsko-bolgarsko razmerje smatrajo zelo kritičnim. Način, kako sta konferirala dr. Danev in Mišu, je sličen popolnemu polomu. Iz avtentičnega vira se je izvedelo, da je Romunija res ponujala pred 14 dnevi Bolgarom zaveznitvo in sodelstvo v turški vojni, če jej odstopijo zahtevano ozemlje. Bolgarija pa še do danes ni odgovorila, kar v Bukareštu zelo mučno občutijo. Sploh so v Sofiji izjavili: „Bolgariji in balkanski zvezi ni treba tuje pomoči in mi nečemo kupovati zaveznikov.“

Tutrakan — Balčik bodi meja!

DUNAJ, 29. (Izv.) Do sedaj še ni odločitve med Romunijo in Bolgarijo. Čuje se pač, da bi znala Romunija umakniti zahtevo po Silistriji, Kavarno ob Črnem morju in hribe in utrbe krog Silistrije bi pa morala dobiti.

LONDON 29. (Izv.) Romunija zahteva uradno, da naj tvori črta Tutrakan — Balčik mejo med njo in Bolgarijo.

Bolgari so ogorčeni radi Romunije.

SOFIJA 29. (Izv.) Listi strašno kritizirajo postopanje Romunije. Ogorčenje v Bolgariji raste od ure do ure.

govih. Nosili so skrnje in posode z dišavami ter srebrne skledje, v katerih so gorla prijetno dišča kadila; na to so sledili bogovi, sedeč, stoječ ali ležeč v zaprtih nosilnicah; vlekli so jih krasni konji, spremeljali so jih vitezi in patriciji, ki so bili zadnji v izprevodu.

Ta se je pomikal skoro skozi vse mesto, čegar hiše so bile okrašene s silkami, s kipi ali pa s preprogami. Pred Amiklejevo hišo je pogledal Lucij kvišku, da bi kje zagledal Akto. Pod škriatnim pogrinjalom, ki je krasilo pročelje hiše, je opazil plašno in zardevajočo, glavico mlade deklice, odlično z zmagovalskim vencem, ki ji ga je bil večer prej položil pred noge. Akta je presenečena izpustila pogrinjalo, toda kljub temu je čula Rimljanov glas, ki ji je dejal: „Ko se vrnem, pridí mi nasproti, lepo dekle, da ti zamenjam oljkin venec z zlato krono!“

Proti poldnevno je dospel izprevod pred vhod v cirkus. Bilo je to velikansko poslopje, dolgo dvesto čevljev in široko osemdeset čevljev, v sredini razdeljeno po nekem šest čevljev visokem zidu, na katerem se je nahajalo polno oltarjev, svetišč in piedestolov, kamor so ob takih slavnostih postavljali kipe raznih bogov. Na enem koncu cirkusa so se nahajali hlevi, na drugem vzvišene vrste sedežev. (Dalje.)

BRZOJAVNE VESTI.

Nadvojvoda Rajner na mrtvaškem odru.

DUNAJ 29. (Kor.) Truplo nadvojvode Rajnerja so včeraj popoldne balzamirali in položili zvečer na mrtvaški oder v pisarni nadvojvode palače. Rakev je iz srebra „alpaca“ in okrašena z zlatimi ornamentmi, v njej leži mrtvec v gala-uniformi infanterijske generala.

Žalovanje na dvoru za Rajnerjem.

DUNAJ, 29. (Kor.) Za pokojnim nadvojvodom Rajnerjem so sklenili žalovati cele štiri tedne, počenši z 31. januarjem in sicer bo prva dva tedna veliko žalovanje, druga dva pa malo.

Lloydova uprava v parlamentu.

DUNAJ 29. (Izv.) Poslanec dr. Mandić je stavil danes v zbornici interpelacijo, s katero ostro in dobro utemeljeno kritiziral slabo upravo Lloyda v Trstu.

Dr. Neumayer se boji resnice.

DUNAJ 29. (Izv.) Odstopivši dunajski župan Neumayer je umaknil svojo tožbo, ki jo je bil naperil proti poslancu Schuhmeierju radi žaljenja časti.

(Socialist Schuhmeier je Neumayerju kot krščanskosocialnemu županu očital razne umazanosti in ostudnosti, katere je hotel pred sodiščem dokazati. Neumayer je tožil, a se je dokazov zbal. — Ured.)

Grof Lukacs.

BUDIMPEŠTA 29. (Izv.) Čuje se, da je cesar sklenil podeliti ministrskemu predsedniku pl. Lakacsu in njegovim legitimnim potomcem grofovstvo. To bo pač nekako popotnica za Lukacsu, ko zapusti politični oder.

Vojaštvo pri ogrski splošni stavki.

BUDIMPEŠTA 29. (Izv.) Pravijo, da si je vlada znala tudi letos kakor že lanskega maja pridobiti vojaštvo, da ga porabi, ko treba nastopiti proti stavkajočim. Od ponedeljka že instruirajo vojake, kako jim je postopati.

Solicitor — odvetnikov namestnik.

DUNAJ 29. (Izv.) Danes se je pojavila v poslanski zbornici deputacija odvetniških uradnikov, ki je izrazila željo, da bi smel solicitor po prenehanem zadevnem izpitu zastopati svojega šefa pred sodiščem.

Srbski prefekt v Draču.

BUIPEŠTA 29. (Izv.) Ogrska korespondenca javlja iz Belegrada, da je bivši načelnik srbskega tiskovnega urada, ki se je bil vojne udeležil kot prostak, imenovan za okrožnega prefekta v Draču. Ivanč je že nastopil službo.

Divjanje sufragetk.

LONDON 29. (Izv.) Preteklo noč so sufragetke hotele vdreti v parlament, ker pa se jim to ni posrečilo, so razjarjene pobijale šipe na vladnih in javnih poslopijih. Med njimi in med občinstvom je prišlo do hudih spopadov, pri katerih je marsikaka „amazonka“ gorkih nalezla. Krog 50 teh žensk so zaprli.

Tibetanci zmagujejo nad Kitajci.

ŠANGAJ, 29. (Kor.) Glasom telegrama iz Čeng-Tu je v pokrajini Sečuan izbruhnila vstaja. Kitajci so bili pri Li-Tangu poraženi in generala Tšu, ki je marširal od Li-Tanga na sever, so Tibetanci vjeli in ubili. Sedaj je pokrajina Li-Tang že vsa njihova in čete so se za zimo utaborile pri La-Tsien-Lu.

Poizkus, spuntati Cirenajko proti Italiji.

RIM 29. (Izv.) Poveljnik turških čet, ki so še v Cirenajki, Aziz bej, je izdal proglas, s katerim poziva prebivalstvo na novo vojno proti Italiji. Aziz je prijatelj Enverbeja in Italijani se boje, da je gibanje bilo morda v Carigradu uprizorjeno.

Eksplozija v vinarni.

JEKATERINBURG 29. (Petr. tel. ag.) Vsled eksplozije v neki vinarni je bila ubita ena oseba, petnajst pa ranjenih; med temi ena smrtnonevarno.

Kolere v Odesi ni več.

ODESA 29. (Kor.) Tu že deset dni niso dognali nobenega novega slučaja kolere. Zadnje za kolero obolele osebe so ozdravele.

Rana indijskega podkralja.

DELHI 29. (Kor.) Rana podkralja Hardingea počasi zdravi, ker je ostalo v njej neko tuje telesce. Ranjenca preiščejo z Rentgenovimi žarki.

V soboto 1. febr. veliki CIRIL-METODOV PLES v Nar. domu

Napad apačev na avtomobil.

PARIZ 29. (Izv.) Sročil je v Parizu na mestu, kjer je lani avtomobilski ropar Bonnot s svojimi tovariši izvršil znan napad, nekaj kolesarjev napadlo avtomobila dveh pariških trgovin in hotelo z revolverji užugati šoferja. Ker pa strel niso zadeli, se je avtomobiloma posrečilo uiti. Zločincem se še ni prišlo na sled.

Kiamil paša od kapi zadet?

DUNAJ. 29. (Kor.) Listi javljajo po nekem pariškem časniku, da je bivšega velikega vezirja Kiamila pašo zadela kap.

Državni zbor

Zakon o epidemijah. — Rusini proti Stürgkuhu. — Delo finančnega odseka in plenuma. — Miljukov in Rybář.

DUNAJ, 29. (Izv.) Današnja seja poslanske zbornice se je bavila z zakonom o epidemijah. Debata je uspela do generalnih govorov, jutri pa se ima glasovati. Od poljske agrarne strani skušajo zakonsko predlogo zavrniti in jo spraviti v zdravstveni odsek, vendar pa bodo ta predlog gotovo zavrgli, nakar bodo zbornica kmalu rešila to velenjsko zadevo. V debati je minister za notranje stvari, Heindol, živahno govoril za predlogo in se je v imenu vlade izjavil proti zavlačevanju.

Danes so se v zbornici zopet nadili burni prizori. Ko je bil namreč prišel ministerski predsednik Stürgkh, so ga napadli nekateri Rusini s klici: „Ven! Poberi se!“ Ministerski predsednik, ki požira besedo itd. Poslanec Lavruk je celo pisal na srebro. Vendar pa so se Rusini kmalu pomirili.

Opoldne se je vršila konferenca senjorjev, ki so sklenili, da se mora jutri vršiti plenarna seja. Potem pa naj ima ves čas na razpolago samo finančni odsek, da obdela predlogo o osebno-dohodninskem davku. Dne 10. februarja se pa zbornica zopet sestane in prične s sejami, da skuša rešiti do 16. februarja mali finančni načrt.

V parlamentu se je danes pojavil zanimiv gost, ruski politik in voditelj kadetov (konstitucionalnih demokratov. — ured.) prof. Miljukov. Ustavil se je na Dunaju na svojem potu z Balkana v Petrograd. Obiskal je parlament, da se udeleži kot poslušalec kake seje. Sprejelo ga je več slovanskih poslancev, ki so ga odvedli v predsedstveno ložo. Miljukov, ki se izlasti tudi zanima za Slovenstvo ob Adrijni, se je razgovarjal med drugimi tudi s posl. dr. Rybářem, ki mu je marsikaj pojasnil in obrazložil.

Skrupitelj krščanskega imena.

Politika je loterija — nam je rekel nekoč nekdo, ko smo se hudovali, ker so se stvari zasukale povsem drugače, nego smo računali. Mož je imel prav. Politika je — če se smemo tako izraziti — podjetje, spojeno z največjim rizikom. Prav računski in vendar si v vedni nevarnosti, da se zaračunaja. Pred to nevarnostjo niso zavarovani niti največji politični in državniški geniji. Pred seboj imajo — kakor se ti zdi — jasne, povsem zanesljive in solidne premise. Na podlagi teh premis upravljajo svoje račune. In uverjen si, da so ti račun pravilni. Naslednjega dne pa vidiš, da so se dejstva, na katerih si zgradil svoje račune, prekopicnili, da premise ne veljajo več — in ves tvoj račun je zgrešen. In ker je vedno ljudj, ki so tem hitrejši se svojimi sodbami in obsodbami, čim manje so navajeni — misliti in čim manje imajo kriterija, pa leti kamenje na ubozega politika, češ: kam je mislil, kaj dela?!

In morda zveže drugoga politika na njegovo mesto. Ali tudi ta doživlja kmalu izkustvo, da politika je podjetje, spojeno z velikim rizikom. Dogaja se mu kakor predniku: ta ali oni račun se mu izjalovlja. Tista nerazsodna množica pa meče kamenje tudi nanj, kakor je je lučala na prednika in klče morda celo po — predniku.

Pa ne da bi mislili, da hočemo s tem braniti morda naše državne politike in njihovo na usodnih zmotah tako bogato notranjo in — balkansko politiko. Na mislih so nam le slučaj, ko je položaj nejasen, ko se komture kacega vprašanja ali dogodka res še nedoločene in neugotovljene in se nam morejo od hipa do hipa pokazati v drugačnih oblikah in v drugih smereh. Balkanski problem pa je star, je to proces, ki se razvija z nezprosno doslednostjo, in je njegova zgodovina prinesla že državnikom toliko poka in izkustev, da jim ne treba računati z neznanimi veličinami ter da imajo marveč ugotovljena dejstva v podlago za presojanje tega problema. Tu ni izgovora, tu ni opravičenja, ter je vsaka zmeta greh.

Gornja razmišljanja je vzbudil v nas predvčerajšnji nastop nemškega „krščanskega“ socialca Jerzabeka — nomen omen: poturčenec, ki je navadno huji od Turka — v avstrijskem parlamentu (Glej včerajšnje brzo javno poročilo!) z njegovo interpelacijo radi grozot, ki da jih balkanski narod zagrešajo nad — Arnavit!

Priznati moramo, da se nismo nikdar tako grdo motili in zaračunali, kakor smo se tedaj, ko smo s tolikimi simpatijami pozdravljali pojav krščansko-socialnega gibanja na Dunaju, ko smo se od tega gibanja nadejali odrešitve od tistega židovski internacionalističnega in od te internacionalističnega židovskega „liberalizma“, ki je držal

svoj stopal na tilniku avstrijskih narodov, jih bičal s škorpionji in jim z brutalnim nasiljem moral sleherni napredek. Kako grenko razočaranje smo doživeli, ker smo verjeli, da bodo nemški krščanski socialci držali to, kar so objubljali! V prvih začetkih, ko še ni imela trdnih tal pod nogami, ko je hotela loviti kašne in je v ta namen lagala — smo verjeli, da se pripravila zares avstrijska stranka, ki bo skušala kolikor le možno ni velirati narodna nasprotstva in pomagati principu enake pravičnosti do veljave. Mesto take res poštene stranke se je razvila stranka z najgrišimi instinkti, korumpirana do najglobljih korenin, stranka najstrupenejšega plemenskega sovraštva, stranka nemško-nacionalnega bestijalizma, s katerim profanira in vlači v blato svoje lepo — krščansko ime.

Posebno, kar ta stranka se svojim novinstvom in svojimi parlamentarci sedaj počenja v svojem podvajanem sovraštvu proti slovanskim narodom ne le na Balkanu, ampak tudi v lastni monarhiji, pomenja najnesramnejše, najničelnejše negiranje vsacega krščanskega principa. Nikdar ni še nobena druga stranka v našem političnem življenju tako profanirala in oneščala naukov krščanstva, kakor dela to ta nazovi-krščanska stranka.

Sedaj, ob balkanski krizi, ne stavlja ta stranka svojemu sovraštvu proti slovanskim narodom na Balkanu nobene meje in insultira na najbrezobraznejši način ne le načela krščanstva, ampak tudi najčistejšo, notrično, po zgodovinskih dejstvih ugotovljeno resnico o sekularnem mučeništvu balkanskih narodov pod turško oblastjo. S krvjo teh narodov je pisana zgodovina o grozodetvih Arnavitov: govori o klanju, o umorstvih, o požigih, o skrunstvih — o grozotah in barbarstvih, kakor jih more zagrešati le človek, ki je — zver. S solzami mučnikov je pisana zgodovina balkanskih narodov. Prelite reke krvi in solze mučnikov so prošle skozi stoletja to kulturno Evropo usmiljenja, pomoči, in so klicale po odrešitvi. In ti mučniki so vere — krščanske! Ne le v svojem, ne le v imenu svojega mučenišva, ampak tudi v imenu krščanstva so balkanski narodi prošili Evropo — usmiljenja.

Evropa pa je imela gluha ušesa in zakrknjena srca. In ko je bila končno mera polna, ko je nesreča in sramota prikrepila in so se tiste zaničevane male države na Balkanu odločile za veliko delo odrešenja, ki bi je morala Evropa izvršiti že davno, ima pristaja stranke, ki se nazivlja krščansko, dovolj železno-nesramno čelo, da insultira vse, ki so izvršili veliko človečansko delo, da jemlje v zaščito divjake, ki so se svojimi grozotami pisali krvavo zgodovino balkanske raje in ki so prelili reke krščanske krvi; da ščuva naše itak zaslepljene državnike proti balkanskim narodom in da končno insultira civilizirano Evropo s tem, da odpira svoja umazana usta v imenu — časti Evrope! Kjer je resnične človeške kulture, kjer je človeški čutečih src, kjer je poštenja, kjer je človeškega usmiljenja: tam se mora dvigniti ogorčen protest proti tej — infamiji!

Taj stranki podivjancev z zastrupljenimi srci in — neumayarsko moralo, tem hidrofobom ni torej še dovolj trpljenja, zgodovina jim ne beleži dovolj mučenišva, Arnavit jim niso še izvršili dovolj zločinov! Ne — oni zahtevajo še žrtev, še proganjanja in krvi mučnikov! Naj se makari vname evropska vojna, da bo le zadostno sovraštvo teh ljudi. Si-li morete misliti več sramote za — krščansko ime, za civilizirano človeštvo, za kulturno Evropo?!

In ti divjaki hočejo še nastopati kakor prvi predstavitelji avstrijske državne ideje! Mnogo je grešila ta država nad svojimi narodi, ali ta „krščansko“-socialna sramota je vendar prehuda kazen.

Polom v Puli.

Pula 28. 1. 1913.

Kakor smo že javili nedavno temu, prične jutri 29. 1. pred Rovinjsko poroto razprava proti puljskim občinskim uradnikom. Razprava, ki je določena na dva tedna, prinese gotovo strašnega blata na dan. Po tej razpravi še-le se razvije vsa in popolna slika korupcije na puljski občini, ki je čkodovala davkoplačevalce-občinarje gotovo za milijone. To trdimo z vso gotovostjo, ker vemo, da tudi na tej razpravi ne bo možno dokazati vsega. Ali že to, kar pride na dan, bo zadostično, da dobimo popolno sliko.

Imena teh poštenjakov, ki so že skoraj leto dni v preiskovalnem zaporu, so: Tomaž Galante, občinski blagajnik, Lino Privilegio in Fran Bigatto, računski uradnika, upokojeni občinski kancelist Horak (ki je bival v Trstu in je bil tam tudi aretiran), potem pomožni uradniki Lino Quarantotto, Kamil Descovich, Attilio Juch, Guido Negri, in vpokejani občinski ravnatelj Jakob Filinich. Istotako pride pred poroto blviši občinski kancelist Viktor Vittori, ki pa se nahaja na svobodi. Ta poslednji je bil — kakor se morda čitatelji še spominjajo — obsojen v 6 tednov strogega zajora radi krive izpovedbe pred sodnikom v prilog znanemu, tudi že v 14 mesecev ječe obsodjenemu občinskemu tajniku dr. Palisca. Rapi že prestane kazni in z ozirom na njegovo visoko starost so Vittorija pustili na svobodi.

Poznanih je obole 50 prič in 2 izvedencev v računski štoki. Ta proces obeta

biri tem zanimiveji, ker pojdejo iz Pule cele družbe kakor — poslušalci. O malverzacijah vsacega posamičnika smo že pisali na tem mestu, kolikor je bilo to sploh dopustno. Istotako bomo poročali o poteku in izidu tega za naše istrske razmere vsakako senzacionalnega procesa.

Domače vesti.

Proporcionalni volilni zistem.

Kakor znano in kakor smo že nedavno temu naglašali v tem listu, smo mi odločni pristaši proporcionalnega volilnega zistema kakor najpravičnejšega, najliberalnejšega in najdemokratskejšega. Po tem zistemu je izključeno vsako majoriziranje, vsako absolutno gospodstvo večine, ki včasih nadkriljuje struje manjšine morda le za malo glasov. To prednost proporcionalnega volilnega zistema nam nazorno kaže vspeh občinskih volitev v Dunajskem Novem mestu, ki so se vršile te dni. V četrtem razredu je bilo 4761 volilcev, oddanih pa 4584 oziroma 4299 glasov, ker jih je bilo 259 razveljavljenih. Volilni kvocijent je bil 391. Socijalni demokratje so dobili na 2180 dobljenih glasov 5 mandatov, nemški nacionalci na 1228 tri mandate, krščanski socialci na 896 glasov 2 mandata. Tako so vse tri glavne struje prišle do primerne zastopstva. To je pravično in tudi koristno, ker je na ta način zagotovljena primerna kontrola na vsako javno upravo. Da ni bil uveden proporcionalni volilni zistem, bi bila morda prišla v tem razredu le ena struja do veljave, a drugi dve struji — da si morda le za malenkost šibkeji — bi bili ostali brez vsacega zastopstva. A to bi bilo v prvo krivica za ti dve struji, a v drugo le na škodo javnih interesov. Iz teh tehničnih razlogov smo mi tako odločni pristaši proporcionalnega volilnega zistema.

Da imamo v Trstu proporcionalni volilni zistem, bi naše občinsko zastopstvo nudilo vse drugačno sliko in tej primerno bi bila drugačna tudi naša občinska uprava.

Slovenskim trgovcem. (Pismo in Celja.)

Znano je vsakemu človeku, da sta trgovina in obrt glavna faktorja vsacega naroda. Narodi, ki so brez večjih podjetij, ne morejo upati mnogo na boljšo bodočnost. Tudi mi Slovenci smo v tem oziru še premalo organizirani in veliko premalo podjetni. Veliko je premožnih in izobraženih moči med nami; kljub temu pa nimamo tiste prave energične moči v sebi, da bi stivali svoje imetje v večje podjetje, ki bi gotovo neslo več, nego navadni obrati. To je ravno tista krivda, ki nam mnogo škodi. Marsikateri se izgovarja, da je danes prevelika konkureca, da bi se zamoglo kak izdelek dobro uvesti na novo. Toda po mojem je to čisto navaden izgovor jlahega človeka. Zakaj pa, ako je prišel od bogvedil kje kak nemški ali čifutski agent k nam na Štajersko, Kranjsko ali Primorsko, povsod napravlja dobre kupčije, in tekom par let je že predmet tako uveden, da trgovci, bodi v mestu, ali na deželi, sotoh ne more biti brez dotičnega blaga! Mi Slovenci pa mirno gledamo, kako si tuji znajo pomagati v gmotnem stanju na svoja stališča. Danes že imamo celo razne specerijske in kemijske predmete, ki celo naravnost predpisujejo cene našemu trgovcu, kako sme prodajati; tovarnarji pa si polnijo žepo z ogromnimi dobički, trgovci pa ne služijo zraven niti 5%. Kdo pa je temu kriv? Mi sami, ki puščamo, da prodira od vseh strani naš sovražnik v naše dežele, mi pa držimo navskriž roke, ter podpiramo tulce, da nas lažje tepejo! Vzemimo to tudi z drugega stališča. Koliko je delavcev naših ročakov, ki služijo kruh v potu obraza v tujih krajih, v

tujih tovarnah; tam zaslužijo, tam ga tudi puščajo, na stara leta pa prihajajo nazaj v lastno domovino, brez moči in denarja. Ako pa imamo domača podjetja, domače delavce, ostaje tudi zaslužen denar med nami doma! Pogledjmo našo Kolinsko tovarno v Ljubljani. Gotovo ima mnogo bridkih izkušenj za seboj, danes pe ponosno stoji trdno na svojih tleh. Samo po sebi je umevno, da podjetje procvita po tem, kakoršni so voditelji. Namerava se tudi v Celju ustanoviti tovarna z del. družbo za pralno milo in vse, v to spadajoče predmete — seveda, ako bode dovolj zanimanja med trgovskimi krogi — Tovarna, ki jo nameravajo zopet otvoriti, je že svoje čase delovala v malem krogu pod imenom „Pfeffer“. Lastnik te tovarne ni zamogel delati v večjem obratu, ker ni imel sam dovolj finančnih sredstev za tako podjetje, temveč je moral dražje plačati, tako, da je končno delal le z malim dobičkom, kar se mu ni izplačalo.

Končno je opustil tovarno pred enim letom. Ako pa se ustanovi delniška družba, ki bo prav gotovo predvsem zmožna konkurenci stopiti v nasprotje, kupovati surovine iz prve roke, ni misliti na slab vspeh. Ako nas lahko razne tuje tovarne enakih izdelkov zalagajo — kar gotovo ne delajo le za zabavo — bomo tem lažje mi cenejše stregli naše trgovce. Saj smo blizu glavne proge iz Trsta. Zatorej prosim vse cenjene trgovce, ki jih stvar zanima in ki jim je lažje na tem, da se trgovstvo še bolje razvije med nami, naj blagovolji vsak prijavitlji svoje mnenje pod spodaj označenim naslovom. Pripomniti še moram, da je načrt te tovarne že pripravljen, ter da vsakemu rade volje takoj na vprašanja odgovorjam. C. & L. poštno ležeče, Celje.

Ciril Metodov ples je — glede na razmere v katerih živimo — takorekoč edini v tem predpustu, za katerega vlada vseobče zanimanje. Kako tudi ne? Saj to ni nikaka navadna društvena prireditve v edini namen, da bi se — plesalo, marveč je to prireditve najplemenitejšega namena: da prispeva v prijetni zabavi vsac po svojih moči za našo miljenko — Ciril-Methodovo družbo.

Ako kdo, smo dolžni mi Tržačani tej naši dobrotnici hvaležnosti, zato naj se tej prireditvi nihče ne odtugeje, temveč naj prihiti v soboto zvečer vse, kar v Trstu in njega okolici slovansko čuti, v „Narodni dom“, kjer bo vladalo pravo nekajeno veselje, ker tam bomo brez razlike stanu in mišljenja: svojli med svojimi! — Zlasti bi bilo želeli, da se občinstvo udeleži te prireditve v čim največjem številu v narodnih nošah.

Denuncijanti! Društvo „Skala“ v Sv. Križu je priredilo preteklo soboto dobro uspelo veselico s plesom. Med veselico je stopil eden izmed članov društva na oder ter izpregovoril par besedi. In socialni demokratje so šli takoj denuncirat k orožnikom, češ saj ni bilo naznanjenega govora na sporedu prireditve. Ti ljudje so res vsega zmožni.

Narodna delavska organizacija priredi na pustni torek svoj veliki ples v prostorih „Narodnega doma“. Vstopnina K 1. Nadejamo se, da bo uspel ta ples „Nar. del. org.“ tudi letos, — kakor vsako leto, — izborno.

Odbor rojanskega odseka Trž. Sokola izjavlja tem potom, da mu ni čisto nič znanega o kakem odborovom sklepu, da bi se vršila na pustno nedeljo maškara rojanskega odseka Trž. Sokola, kakor je naznanjeno v št. 28. „Edinosti“ z dne 28. t. m. Lavrenčič t. č. starosta.

PODLISTEK.

„Maškerada“.

Komedija v 4 dejanjih. Spisal L. Fulda. K nocojšnji premijeri v tržaškem slovenskem gledališču.

Kdor misli, da se pod naslovom „Maškerade“ skriva kak banalna burkasta neumnost, se nocoj precej zmoti. Komedija „Maškerada“ ima popolnoma drug namen, nego trenutno zabavo občinstvo. Spisal jo je dramatik, ki slovi po vsem svetu kot izredno fit in duhovit satirik. Poleg Gerharta Hauptmanna, Hermana Sudermanna, se čisla ime Ludovika Fulda. Na našem odru je dosedaj bilo Fuldovo ime neznano, in kolikor se spominjam, se ni še na tržaškem odru upriporila niti ena njegovih iger. Z „Maškerado“ torej pride na naš oder nov pisatelj, eden med onimi, ki so največ delovali na to, da si je „moderna struja“ priborila pota do največjih gledališč. Fulda spada med one bojevalke, ki so si zapisali na svoj literarni prapor besedo „resnica“.

Kakor Sudermann v svoji — tudi pri nas lepo uspeli drami „Čast“, — razpravlja zelo aktualno vprašanje o časti posameznik, tako razpravlja Fulda v „Maškeradi“ o drugi važni temi in ta tema je hinavstvo. Iskal je svoje junake Fulda ne med preprostimi ljudstvom, temveč med najvišjim pruskim uradnistvom. Razkrival je javno moralo, pokazal odprto rano, toda pokazal je tudi zdravilo, s katerim se more ozdraviti ta rana. Strgal je maske z obrazov svojih hinavcev. Zato je tudi nazval svojo komedijo „Maškerada“. Ta beseda se sicer ne spominja v igri, toda

vsakemu bo jasna ta hinavska, licemerna odlična družba in zakaj si je pisatelj izbral ta naslov.

Takoj v prvem dejanju spoznamo dve glavni osebi, ki gresta skozi celo igro. Baron Wittinghof je odložil svojo diplomatsko službo v inozemstvu, vrnil se je domov in hoče ostanek svojega življenja posvetiti blagru svojih bližnjih. Njegov prvi korak je k neki deklici, kateri oče je on. Mladostni greh hoče popraviti s tem, da hoče odslej imeti v hčeri otroka, s katerim ga veže očetovska ljubezen. Njeno mater je ljubil, toda moral je je zapustiti. Tu pa izve, da njegova hči ni več nedolžna deklica, temveč da ima ljubimca in da je to mladi asesor Schellhorn, ki jo sicer ljubi, toda da bi jo poročil, na to niti ne misli.

Uboga Marta Hübner postane naenkrat baronesa, mladi asesor pa mora zapustiti ubogo Marto, da se poroči z bogato baroneso Wittinghofovo. On seveda niti ne sluti, da je to ista oseba. Zavrgel je torej svojo ljubezen in ima snubiti bogato baroneso. Brat barona Wittinghofa je aktiven minister, torej protekcija za karjero tudi ne manjka. Baron Wittinghof želi, naj bi si deklica sama izvolila ženina in v trenutku, ko se imata resnično spoznati, padejo krinke z obrazov, dovolj je bilo maškerade in igre, resnica mora zmagati...

Kako se igra razvija in posamezne prizore izdati, bi bilo z moje strani nekorektno. Dostavljam pa, da je igra bogata na duhovitih sentencah in izborno črtanih značajih. Občinstvo naj si ogleda to igro nocoj kajti tudi ta igra se ne bo več ponovila — žalibog! Leon Dragičnovič.

Opozarjamo ponovno na lepe prireditve šentjakobske Čitalnice. Na pustno nedeljo veležabavna otroška veselica v veliki dvorani „Nar. doma“. Začetek ob treh popoldne. Zabava za male in odrasle. Pustno nedeljo zvečer ob 8 v novi krasno okrašeni dvorani „Kons. društva“ pri Sv. Jakobu maškiran ples. — Pustni torek popoldne od 6 naprej velika „maškarada“ v isti dvorani.

Novo društvo. Namestništvo je vzelo za znanje pravila novega društva: Podružnice Družbe sv. Cirila in Metoda s sedežem v Kolonji pri Trstu.

Občni zbor Starejšinske zveze bivših rednih članov akad. tehn. društva „Triglav“ se bo vršil 1. februarja t. l. ob 4 popoldne v gostilniških prostorih „Narodnega doma“ v Mariboru s sledečim sporedom: 1. Čitanje zapisnika ustanovnega občnega zbora, 2. Poročilo odbora, 3. Volitve, 4. Slučajnosti. Ob 3:30 odbora seja istotam.

Slovensko gledališče.

Nocoj se bo vršila premijera sijajne in duhovite Fuldove komedije

„MAŠKARADA“.

Ta komedija spada med najboljše proizvode novejših dramatične literature in si je hipoma osvojila vse velike odre zaradi svoje globoke tendence in moderne ideje. Upati je, da bo obisk tudi dostojen velikega dela in umetnosti.

Predstava se ne bo ponavljala in se vrši v abonementu B.

Vstopnice so v predprodaji pri dnevnih blagajni v „Narodnem domu“.

Tržaška mala kronika.

Trst, 29. januarja.

Dvojna nesreča. Ivan Pincin, tramvajski uslužbenec, stanuje s svojimi otroki v ul. dello Scoglio št. 317, dočim se njegova soproga ne nahaja pri njem. Snoch je bil Pincin z doma, ker je bil v službi od 6 do 11 zvečer. Nekako okrog 10 pa so opazili drugi, v hiši stanujoči ljudje, Fran Škerlavaj, Josip Godina in Marko Korjan, da prihaja iz Pincinovega stanovanja dim. Ker so bili tudi Pincinovi otroci z doma, so imenovani trije udrili vrata in so videli, da gorl postelja, na kateri je sicer spal eden Pincinovih otrok, ki pa je bila tedaj prazna. Oni trije so potem pogasili ogenj, preden so prišli gasilci.

Ko pa je prišel Pincin ponoči domov, je povedal, da se je nahajala pod posteljo, ki je bila popolnoma uničena, večja množina perila in obleke in je trdil, da trpi 600 K škoda. Zavarovan je Pincin pri neki dunajski zavarovalnici za 4000 K. Pincin je povedal pozneje na vrtdskem policijskem komisarijatu, da mu je bil ukraden tudi znesek 200 K, ki ga je imel v nezaklenjenem predalu omare.

Zaradi goljufije je bil pred nekaterimi dnevi aretiran v kavarni „Nova York“ neki Julij Blažević, ki se je v Trstu izdajal za Julija Rossija in je izvršil celo vrsto goljufij. Sedaj je dognala preiskava, da je Blažević izvršil tudi v Benetkah večjo tatvino. Ukradel je namreč neki gospej Angeli Mazzucatori, ki je stanovala v nekem hotelu, svoto 1062 kron.

Tatvina na parniku. Nikoli Ivaniću, kuharju na parniku „Trieste“, ki je last parobrodne družbe „Dalmacije“, je med vožnjo iz Metkovića v Trst ukradel nekdo iz kabine zimsko suknjo, vredno 100 K, strežaju Liviju Soppi pa pištolo. Okradenca sta sumila, da je izvršil tatvino neki potnik po imenu David Tamburin, ki se je vkrcal v Pulj in je v Trstu, kakor hitro je pristan parnik, nemudoma izginil. Tatvino so naznanili policiji, ki je zasledila in tudi aretirala Tamburina, ki je imel na sebi ukradeno suknjo. Izgovarjal se je, da je kupil od nekega neznanca zastavnični listek, na katerega je potem dobil suknjo. O pištoli ni hotel nič vedeti. Izgovor pa mu ni pomagal, kajti vtaknili so ga vzlic temu v luknjo.

Zmešalo se jima je Marija Igljč, stara 32 let, stanujoča v ul. Chiozza št. 6, je včeraj popoldne nenadoma zblaznela in je obrnila narobe vso hišo. Morali so poklicati Trevesa, ki jo prepeljal v opazovalnico. Isto se je zgodilo 34letni Evelini pl. Berne-

tičevi, stanujoči v ul. del Boschetto št 4, ki je v težkem epileptičnem napadu udarila svojo lastno mater z neko steklenico po glavi in jo precej hudo ranila.

Loterijske številke, izžrebane dne 29. januarja:

Lvov	47	66	3	12	77
Trst	23	77	45	25	66

Nar. del. organizacija

Delavci škedenjskih plavžev. NDO vas vabi na javni shod, ki se bo vršil v soboto, 1. februarja ob 7:30 zvečer v „Gospodarskem društvu“ v Škedenju. Na tem shodu se bo govorilo o povišanju plač delavcem v plavžih, o skrajšanju delavnega časa po določilih obrtnega reda, o nezadostnih varnostnih odredbah v plavžih ter o c. kr. obrtni oblasti, ki je, kakor se vidi, popolnoma gluha in se za stvar prav nič ne zmeni, čeprav je to njena dolžnost.

Zidariji! Vabljani ste na društveni shod, ki se bo vršil danes ob 6 zvečer v društvenih prostorih. Shod je važen, zato pričakujemo obilne udeležbe.

Odbornike vseh skupin NDO, zlasti pa mlajše delavce opozarjamo na govorniško šolo, ki se otvori jutri, v petek zvečer v dvorani NDO, ul. Sv. Frančiška št. 2.

Podružnica NDO v Sv. Križu je najela društvene prostore, v katerih bo otvorila čitalnico. Priredila bo tudi več predavanj in tako skrbela, da se bodo člani izobraževali. Naloga vsakega zavednega Slovenca in Slovenke v Sv. Križu je, da pristopi k podružnici. Dosedaj se jih je vpisalo že precejšnje število. Člani se vpisujejo v društvenih prostorih, ki bodo odprti vsako nedeljo od 9. do 12. predpoldne.

Posredovalnica dela NDO. Išče se kontorski praktikant, Slovenec, ki mora biti tudi večš italijanskega, eventualno nemškega jezika. Starost od 18 do 20 let. Ponudbe posredovalnici dela NDO.

Za veliki Ciril-Metodov p'es

so nadalje darovali po K:

- Fran Resič, Trst 20, Hrvatska čitalnica, Komiža 10, Jurij Črne, Trst 8, I. Grgurina Franciči 5, Peter Ijavic, učitelj, Sveto 3, Ljudevit Sova, Zagreb 3, J. sip Arko, Zagreb 10, „Sokol“, Voloska Opatija 5, Fr. Rebek, Pazin 5, Kazimir Beltram, Gorica 2, Petar Jankovč, Obrova 4, Ivo Antičević, Splj t 4, dr. Ernest Rekar, Trst 6, Jakob Funderle, Zamet 5, Slavko Praprotnik, Lokve 6, Ivan Ukmār, Prosek 4, Josip Pelizon, Trst 2, J. Kerže, Trst 20, Ivan Mankoč, Trst 40, Vladimir Kundč, Opatija 4, Albin Pulskič Opatija 2, I. Kopečki, Zamet 2, Stefan Segallom, Kanal 4, Ivo Sarič, Opuzen 6, Karol Malalan, Opčine 4, Ivan Dvornik, Trst 6, Andrej Fait, Gorica 4, kap. Vicko Krajanč č Cara 2, županstvo občine Dekani 10, Filip Ivančević, Krilo 50, I. Mirič pok. Ivana, Zaton kod Dubrovnika 4, Dragotin Košir, Trst 4, Ljudevit Modič, Trst 6, Vlado Ter novec, Trst 10, Ivan Košmerlj, Trst 4.

— Gca. Valentičeva 2 steklenici likerja, gca. Ponikvarjeva galanterije, ga. Mira dr. Rekarjeva 1 torto in pecivo, g. Antončič F. 1 steklenico slivovke in 1 steklenico brinjevca.

Nadaljnje darove sprejemata g.a. Zinka dr. Rybáčeva, ul. Valdirivo 11, in g.a. Roža dr. Gregorinova, ul. Galati 20.

Vesti iz Goriške.

Iz Pliskovice. V nedeljo 26. t. m. je priredila tukaj. šol. mladina veselico pod vodstvom gosp. nadučitelja. Domačega občinstva je bila polna šolska soba. Otroci so izborno pelj in so po želji občinstva nekateri pesmi ponovili. Izvrstno so uprizorili tudi lepo igro. Pohvalno je priznati, da se je gosp. nadučitelj mnogo in uspešno trudil. Ljudstvo je bilo na lepi veselici prav zadovoljno.

Kedaj bo konec? Že kaka dva dučeta mladeničev in moških so v Gorici aretirali radi nepremišljenega besedenja o slovanskih balkanskih državah; pa še vedno je takih, ki sedajo na lmanice. Tako je Franc Voučina z Ravice v neki gostilni napil na junaško srečo Srbije, nakar so ga vtaknili v luknjo. In vendar vedo že vrabci na strehah da take stvari so dovoljene le — izvoljenim.

Iz Skopega. (Naš napredek. — Volitev župana.) Dne 19. t. m. imelo je naše, lansko leto na novo oživljeno društvo „Kras“ svoj letni občni zbor. Udeležba je bila dovoljna. Izvoljeni so bili: predsednik Jožef Gulič, podpredsednik Anton Gulič, tajnica v obče znana kot narodno zavedna gospica uč. Živec, blagajnik Lu dovik Živec. — Ker je odbor v dobrih rokah, smemo upati da bo to naše društvo, ki je precej dolgo spalo „spanje pravicega“, vspešno delovalo za napredek n.roda.

Poprijelo se je čitanja naših časopisov z vso vneto dobro vedoč, da le tem poton mu bo omogočena pot na polje kulture, kjer se danes bijejo boji — hujše nego kedaj!

Veseli je gledati kako se naše ljudstvo bolj in bolj zaveda in s kako vneto čita! O tem priča dejstvo da so v društvu, kakor vsakdanje čitateljice, ženice, ki so preživele dobo poleja.

Pričelo se je tudi živahno gibanje za bližajoče se volitve novega župana. Kakor

Alojzij Povh
slovenski
urar in zlatar
V TRSTU
ulica del Rivo št. 26
(na trgu pri Sv. Jakobu)

Trgovina razne PERUTNINE
v bogati izberi.
Trst, ul. Campanile št. 15. - Tel 759.
Purani, goske, race, piščanci, štajerski in domači, pouhard, — DIVJAČINE: zajol, arno, jerebice, skalne jerebice (kotorni), fazani, čajno maslo in jajca.
Vse po ceni, da se ni bati nikake konkurence.

Novi zobozdravniški ambulatorij
ul. Rossini št. 12 (vogal ul. delle Poste)
Laboratorij za moderno dentistiko.
Umetni zobje od K 4 — dalje, plombe z materijalom najboljšje kakovosti po K 2
Izdiranje zob brez bolečin po 2 K.
Ordinacijske ure:
od 8 dopol. do 1 pop. in od 3 do 7 zvečer.
Ob nedeljah in praznikih od 9 do 12.

„Celeste Furlani“
Trst, ulica Belvedere št. 57
priporočaj cenj. občinstvu svojo
trgovino jestvin
in kolonijalnega blaga.
Blago je vedno sveže in ceno jako zmerno.
Postrežva tudi na dom.

Mlekarska zadruga v Št. Vidu pri Vipavi
ima oddati dnevno 1500 litrov renomiranega pasteriziranega mleka. Prodaja tudi v manjših skupinah bodisi franko postaja Rocol ali državni kolodvor, kakor tudi franko na dom.
Informacije direktno v Št. Vidu pri Vipavi ali pa v mlekarni v Trstu, ulica Stadion št. 24 od 12 - 2.

Silvestro Ricci
Trst, ul. dell'Istria 79
(Zg. Čarbola, Ponzano sup.)
Tovarna cementnih plošč in cevi v veliki izberi.
Izvršujejo se tlavaška dela. Cene nizke.

ANTON SKERL - TRST
mehanik, zaprisežen izvedenec.
Trg Carlo Goldoni št. 10-11, Tel. 1734
Zastopnik raznih tovarn avtomobilov, motokoles itd. Genera ni zastopnik tovarne avtomobilov „Ford“. Zaloga avtomobilov, motokoles itd.
Napeljava in zaloga električnih zvončkov; prodaja gramofonov, ksenofonov in fonografov. Zaloga priprav za točenje piva. Lastna delavnica za popraviljanje živalnih strojev, koles, motokoles itd. — Velika zaloga pripadkov.
Velika centralna garaga, ulica del. Rivo št. 16, vogal ulice Boschetto TELEFON 7247. STYCK PNEUM GOODRICH (amerikanaka).
AVTOMOBILI NA POSODO PO ZMERNI CENI.

Dr. Fran Korsano
Specijalist za sifilitične in kožne bolezni
— IMA SVOJ —
AMBULATORIJ
v Trstu, v ulici San Nicolò št. 9
nad (Jadransko banko).
Sprejema od 12. do 1. in od 5^{1/2}. do 6^{1/2} pop.

Steklenina. - Rozarci namizni, za pivo, likerje i. t. d.
Da se more popolnoma preurediti trgovina, se vse blago, obvarovano požarja
v steklarni v ulici Stadion 2
(nasproti Portici di Chiozza) — prodaja
v razprodaji
Odlok c. kr. namestništva št. 3888/2/12 z dne 17/1/13.
Omnivalno posodje, namizno posodje i. t. d. - Steklenina

Kaj je „Sabinalin“?
odlikovan z zlatimi kolajnami v Neapelju, Parizu in Newyorku.
Sabinalin je najboljšo do sedaj poznano zdravilo proti boleznem toku, nezmožnosti uriniranja, impotenciji, krvnim nerednostim in izostanju menstruacije in je edino sredstvo, ki takoj in brez bolečin dosega najboljšje uspehe; popolnoma neškodljivo.
Sabinalin se dobiva v vseh večjih lekarnah, ako ne, se je obrniti direktno na
glavni zastop kem. farm. izdelkov, Trst, ulica Pondares 6/II.
kamor je tudi nasloviti vsa pisma, na katera se z povratno pošto in diskretno odgovarja.
Cena v steklenicah po 6 in 10 kron; v obliki tablet po 4 K.

ODVETNIK
Dr. JOSIP FERFOLJA
je otvoril svojo
odvetniško pisarno
v Trstu, ul. Molino piccolo št. 7, II. - Tel. 26-50.

Velikanska zaloga pohištva in tapecarij
:: Paolo Gastwirth ::
TRST, ul. Stadion št. 6 - Telefon 22-85 (hiša gledališča Penice)
Najbolj ugoden vir za nakupovanje bodisi glede cen, kakor tudi kakovosti. Kolosalni izbor.

Je družinska sreča odvisna od gospodarja, tako je blagostanje občine odvisno od župana; in to zlasti v sedanjem resnem času, ki stavlja velike zahteve do občinskih glavarjev. Želeli bi bilo, da dobimo na čelo občine moža, ki bo znal zadoščati vsem zahtevam v prid občine, v blagor svojega ljudstva!

Zlasti bi bilo misliti na pospeševanje prometa s tujci, ki že sedaj tako radi zahajajo v naše priljazne vasice; to posebno tudi z olepšavo vasi. Kako krasen vtis napravila n. pr. drevored, ki ga je napravil gosp. Mahne ob cesti na postajo; in čuditi se je, da prizadeti občini Skopo in Dutovlje ne nadaljujeta tega drevoreda, ki bi znatno omilil naše ceste. Saj bi bili stroški za to napravo le mali v primeri z dohodki, ki jih donajajo letoviščniki in bi jih še v toliko večji meri, kolikor bi njih število naraslo. Ali ni to velika dobrota, ako morejo kmetje doma in po dobrih cenah prodajati svoje pridelke?!

Zlasti, ko nam bodočnost obeta še veliko večjega prometa, ko bode izgotovljen vodovod, ki gotovo dvigne naše kraje glede gospodarskega blagostanja. Ustanovila se je neka francoska delniška družba za proizvodnjo električne sile, ki bi dajala vsem ob progli ležečim vasicam razsvetljavo, ki ne bo dražja nego ona od petroleja.

Vsled teh ugodnosti se tudi cena zemljišč v bližini postaje brezdvomno znatno zviša.

In koliko more ob takih ugodnih avspicijah storiti za blagor občine dober in dalekogleden župan! Posnemamja vreden je v tem obziru župan Dutovljski gosp. Šuc, ki se poleg tega tudi ob vsaki priliki spominja narodnih potreb, posebno pa naše šolske družbe.

Takih mož nam treba v sedanjem času, ki se poleg drugega zavedajo tudi svoje narodne dolžnosti ter sledijo z vso dušo navetu našega pesnika Gregorčiča:

Ne le to, kar veleva mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan!

Javna ljudska knjižnica v Nabrežini priredi v nedeljo dne 2. februarja v dvorani restavracije g. Franca Grudna svojo veselico. Po veselici velik cvetičen ples, šaljiva tombola in šaljiva pošta. Začetek točno ob 5 pop.

Vstopnina k veselici 40 stot., sedeži z vstopalno vred 80 stot.

Književnost in umetnost.

Hrvati o „Vedi“. Prelistujoč lanski letnik Savremenika sem v 8. številki slučajno našel dolg članek Andreje Milčinoviča o Vedi. Značilno zanimanje, ki ga kaže slovensko občinstvo napram takim pojavom, kakor je Veda, je na vsak način to, da se je ta laskava ocena „Vede“ v naših listih naravnost zamočala. Radl tega se mi je zdelo umestno, da iztaknem nekatere misli, ki jih je napisal o „Vedi“ Milčinovič v najimennitnejši hrvatski reviji Savremeniku.

Najprej se pritožuje Milčinovič, da je na Hrvatskem tako malo strokovnih pisateljev in v obče tako malo ljudi, ki bi se pri svoji nadaljni izobrazbi mogli posluževati del, pisanih edino v hrvatskem jeziku, da je takoj na prvi pogled jasno, da tako strogo strokovni časopis ne more nikomur prinašati koristi, izvzemši morda onemu, ki list tiska. „Veda“ je že zato zanimiv pojav, ker ni glasilo kaknega društva, ne zastopa samo ene stroke in ne goji samo ene znanosti. „Veda“ je po svojem programu in po svojih spisih, ki jih je prinesla v prvem letu, gotovo nadomestilo za dva ali tri naših strokovnih listov. Vsebinska „Veda“ je v glavnem dvojna: razprave in večji članki, in na drugem mestu referati in pregledi. V prvem letniku je bilo v vsem 17 razprav od 17 avtorjev in okoli 70 pregledov in beležk od 20 avtorjev.

„Veda“ ni obična revija za znanost in kulturo, ki bi obsegala in raznašala različne nazore, nastojanja in poglede, marveč se ravna po svojem strogo odrejenem programu: osredotočevali vse stroke znanosti v službi socialnega in kulturnega razvoja, s posebnim ozrom na družabne, državno-pravne in gospodarske razmere Jugoslovanov. Dostaviti je treba, da se nekateri referati in recenzije odlikujejo po svoji odločnosti in brezobzirnosti. Največjo pažnjo je „Veda“ posvečala znanstveni kritiki na polju prirodoslovne znanosti, narodnega gospodarstva in v obče socialnih vprašanj. Treba je priznati, da je „Veda“ v slovenskem kulturnem življenju mnogo dosegla. Najpomembnejše je, da se more zdržati revija, ki ne vsebuje niti vrste beletristike. To je podjetje lepega števila mož, uglednih slovenskih znanstvenikov in književnikov, ki jim stoji na čelu Ivan Prijatelj in Bogomil Vošnjak. Cena lista je tako nizka, da bi se pač „Veda“ moglo razširiti in da bi se nje položaj mogel učvrstiti med vsemi sloji.

To, kar pa sedaj pravi g. Milčinovič o „Vedi“, je nekaj, kar bi bilo zelo važno za pripravljanje kulturnega edinstva med Jugoslovani. „Zdi se mi, da so ustanovniki „Vede“ od samega početka mislili na to, da naj iz slovenske „Vede“ postane jugoslovska „Veda“. Tudi Savremenik želi, da bi se „Veda“ pretvorila v čisto revijo ne samo za Slovence, ampak za ves slovanški jug. To bi bilo v času, ko je jugoslovska vprašanje eden glavnih problemov, velik,

važen korak. Slovenci bi mogli biti v tem slučaju ponosni, da so oni Hrvatom in Srbom kazali pot.

DAROVI.

— Za vrdelski otroški vrtec je daroval g. Andrej Pirič 10 K. Srčna hvala!
— Za dečka, ki ga je na Korzu povozil tramvaj: I. I. 2 K., V. Zalaznik 1 K. — Hvala in prosimo še nadaljnjih darov.

Listnica uredništva.

Več čitateljev „Edinosti“: Vaš dopis smo odstopili upravi lista. Dopisniku iz Pule. Prosimo Vas.

Kovač za dečelo, brez orodja, samec ali oženjen brez otrok, kovanje konj in kmetjakega orodja, dobi takoj stalno službo. Ponudbe pod št. 229 na inzeratni oddelk Edinosti. 229

Gospod, pri dobri moči, potuje v Sočjo in prijete zunanosti in lepega vedenja. Ponudbe do sobote, 1. februarja na inzeratni oddelk Edinosti pod „Bulgarija“. 236

Odda se meblirana sobica, Farneto 44, mezanin, vrata 20. 232

15 leten mlad-nič išče službo učenca v trgovini jestvin. Ponudbe pod „Mladenič“ na inzeratni oddelk Edinosti. 233

Velikanski ples danes, dne 30. januarja v gostilni štanov NDO v ul. Carradori 18. Začetek ob 8 in traja do 3 popoldni. Vabljeni so vse slovenske gospodične in slovenski mladeniči, ki imajo dobro nočico za ples. Priporočam se za obilno udeležbo. Hinko Kosič. 225

Iščem vsak dan od 800—1000 litrov pasteuriziranega mleka. Naslov „Latteria“ poste restante Giuseppina Trst 5. 189

Kuhinjsko posodje, popolno, iz aluminija, za K 35—, železnina, se prodaja ul. Osmerma 14. Umberto Osmerca. 2313

Soba se odda. Ulica Geppa 9, vrata 11. 214

Kostimi za maskerade, novi, sijajni, se posodujejo po nizkih cenah. Ulica Obizzoza št. 9, I. desno. 2:6

V Podgrad in okolico.

Vsem svojim dobrim prijateljem in znancem, katerih mi ni bilo mogoče osebno pozdraviti ob priliki mojega odhoda iz Podgrada, ključem: Z Bogom!

Dr. Tomo Bilek z družino.

JAVNA ZAHVALA.

Povodom preselitve gosp. občinskega zdravnika dr. TOMO BILEKA in njegove cenjene družine iz Podgrada v Matulje, smatra si podpisani za dolžnost, v svojem in v imenu svoje družine, za vse dobrote, katere so bile storjene meni in moji družini (dolgotrajne bolezni i. t. d.) s strani gospoda dr. BILEKA in njegove velespoštovane gospe soproge in katerih mi ne bode nikdar mogoče pozabiti, svojo najtoplejšo zahvalo izreči. — Gospod dr. BILEK in velespoštovana gospa Marija dr. BILEKOVA, Bog Vama povrni stoterokrat.

Na novem mestu pa Vam v svojem in v imenu svoje družine odkritosrčno želim vse najboljše.

PODGRAD, 27. januarja 1913.

Fran Petrič,

c. kr. okrajni gozdar in posestnik.

Išče se oskrbnika za večje posestvo z vinogradi v Grijanu oziroma se da v zakup

celo posestvo: vila z 8 sobami, vinogradi, sadni in zelenjadni vrtovi.

Pojasnila daje in sprejema ponudbe do 6. febr. Ljudska hranilnica v Trstu, ulica Torre bianca 21.

ANTON BARUCCA
MIZARSKI MOJSTER
Trst, ulica San Francesco d'Assisi 2.

Specijalist za popraviljanje roulet na oknih.

Na željo se menjajo pasovi in zmeti. Jamči za popravne dele in se us bolj konkurenco.

Hans Scheidler
zobotehnik
bivši: prvi zobotehnik Dr. Ferdinanda Tanzer
Sprejema od 9—1 in od 3—6. 574
Trst, Piazza C. Goldoni št. II.

Zaloga pohištva z lastno tapetniško delavnico.

SPECIJALITETA: spalne sobe od 145 goldinarjev naprej — z žimnicami, perenicami, srčalom in mramornatimi pločami vred — iz mahagonijevega, orehovega lesa, ameriškega oreha, jerenovega, hrastovega, breštevovega, lesa itd. **LUIGI FALCIERI**
Trst, ulica Fonderia 12, I. nadstropje.

Umetniški predmeti

kipi, sijajno opremljeni, namizja vsake vrste; umetne cvetlice in palme, fantazijske opreme in perje za klobuke in mnogo drugih lepih stvari za darila ob vsaki priliki. Prava razprodaja, cene najnižje. Obrnite se na trgovino

Piazza S. Giovanni št. 3.

UMETNI ZOBJE

Piombiranje zobov

Izdiranje zobov brez vsake bolečine

Dr. J. Čermák V. Tuscher

sobozdravnik konz. zobni tehnik

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. n.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem prevzel dobroznano

trgovino jestvin

Antonija Mihelič

v Trstu, ul. Rojan št. 8

FRAN SLUGA.

Zaloga izdelanih oblek

Velika izbira vsakovrstnih oblek za gospe in dečke, sukenj, površnikov vseh kakovosti. Specijaliteti v veznji. — Izbira volnenega blaga.

NA OBHOKE! Zmerne cene!

Adolf Kostoris

Trst, ulica S. Giovanni št. 16, I. nad. zraven „Buffet Autom.“ — Telefon 251, Rim. II.

POZOR! Skladišče se nahaja v I. nad. ::

Ljudska urarna

BOGOMIL PINO

Trst, ulica Vincenzo Bellini št. 13 (nasproti cerkve sv. Antona novega)

Bogat izbor ur, verižic, ovratnih verižic, uhanov, prstanov, zapestnic itd. Konkurenčne cene.

Anton Simunič

Trst, via dell' Istria 72 (Čarbola Zgornja)

priporoča cenj. občinstvu svojo

GOSTILNO „ALBA“

Toči se pristno dalmatirsko črno vino, opol in belo, pelinovec in marsala, Gorka in mrzla jedila.

Avtoriziran elektrotehniški mehanik

Vittorio Ban

Trst, ulica delle Poste št. 9.

Telefon št. 362/VIII.

PREVZEMAJO SE INSTALACIJE

električnih luči, motorjev, električnih zvoncev, telefonov in strelovođov.

Bogata zaloga svetiljk in mrežic najboljših znamk.

Oskrbovanje električne razsvetljave in zvoncev, dvigal, telefonov. — Poseben oddelek za popravila v precizijski meh-niki.

Prodajalnica ur in dragocenosti

G. Bucher

(ex drug Dragotina Vekjeta)

Trst (nasproti prejšnje prodaj. D. Vekjet) Corso št. 36.

Bogati izbor zlatanine, srebrnine, dragocenosti in žepnih ur. Kupuje in menja staro zlato in tudi srebro z novimi predmeti. — Sprejema naročbe in popravila vsakovrstne srebrnine, zlatanine, kakor tudi žepne ure. DELO SOLIDNO. CENE ZMERNE.

Slovenska šivilja

se priporoča cenj. občinstvu.

Ljuboslava Baučer

Trst, ul. Istituto št. 13, Trst prtiličje.

Zaloga oglja in drva

Massimiliano Giacomelli

Trst - ul. Valdirivo št. 34 - Trst

Bukovo oglje I. vrste, zdrobljeno oglje, koks, premog, drva.

GOSTILNA N. D. O.

v Trstu, ulica Carradori št. 18

ki jo sedaj vodi g. HINKO KOSIČ, se dobovedno svež: pivo, prve vrste vino - teran, gorka in mrzla jedila ob vsakem času. Na razpolago več sob za prenočišče po nizkih cenah. — Priporoča se za obilen obisk.

Anton Ercigoj, Trst

ulica Giulia št. 88.

Priporoča slavnemu občinstvu svojo pekarno s prodajo jestvin in prodajo kolačijalblaga. Zaloga moke prvih vrst. Svež kruh trikrat na dan. — Cene zmerne, postrežba svoji k svojim! točna. Svoji k svojim!

Prva slovenska mirodilnica

v Trstu

Alojz Saletelj

ulica Carradori 18, v bližini gostilne NDO. Zaloga barv, čopičev, mrežic za plin, predmetov iz gumija, sveč, mila, parfumov, mineralnih vod itd.

Izvršujejo se pošiljke petroleja v originalnih posodah in drugo.

Štavnena mizarska delavnica

z veliko zalogo

LOPARJEV

za peke in slašičarje.

MORETTI & C.

Trst, ul. Domenico Rossetti št. 43.